

Ханты Ясӑң

Основана
1 ноября 1957 года

22.02.2024
№4 (3640)

Касум мўвн вўдең кӑсупсы вӑс

8-9 >>

Мет айлат кӑсты хӑ Артём Тарлин вудең кӑсупсыӑн кимит тӑхи холумтӑс. Рӑт мўв лавӑлдыт ӑх хӑтл пӑта иса хӑ хуятӑта вўща ясӑят китлўв. Н. Вах верум хур

«Хоттед ӑх»
ол пўншсӑт

>> 6

Петра
хон вошн
ӑктӑщийлсӑт

>> 12

Вӑлупсем
юхан хуца
мӑнӑс

>> 15

▲ Н.В. Комарова

Ёмвош округ кәщә не Наталья Комарова Рәт мўев давалты ёх хәтл пида вўща ясәт китл.

Югра мўвн вәлты тынәң хуятәт! Рәт мўев давалты ёх хәтл пида! Тәм хәтл юкан шир тайл.

Российской Федерация президент хә Владимир Владимирович Путин лупәс: Мўң вәлупсәв, мўң

Шуши мир вәлты кәртәт олаңан поступсәт йилпатдыйт

Тәнлуп тыләщ 19-мит хәтлән Ёмвошн шуши мирәт ассамблея депутатәт 22-мит мирхота әктәщийдсәт, щит Е.Д. Айпин, Т.С. Гоголева, Р.М. Проводников па В.М. Жуков. Тәм ол щит олаңмит мирхот вәс. Тыв арсыр департаментәт кәщайт вохсыйт. Дыв путәртсәт, хутыса округ поступсәт йилпатдыйт.

Е.Д. Айпин путәртәс, хутыса округ дума депутатәт 2023-мит одн рәпитсәт, муй арат йилуп поступсы округ мир вәлупсы ямашәк верты щира ләщәтсәт.

Внутренней политика департамент кәщә ләңкәр хә Р.Б. Бадретдинов депутатәта лупәс, хутыса хўвн вәлты ай кәртәт олаңан поступсы йилпатсы. Щит верлы Россия мўев президент пиресты вер елпийн. Вантә, округевн кашәң ол йилуп әшәт омәсдыйт, сыры итәх хўвн вәлты кәртәта яңхты әш әнтәм вәс, интәм щимәщ әшәт версыйт. Тәм кәртәт «труднодоступной» щирн хәншум непек эвәлт йира вўдыйт. Интәм Манстәр па Кондинской район кәщә ёх эвәлт вохты непек

хәншсы, хуты Манстәр район Каменное кәрт ин щи непек эвәлт йира вўты мосл, щәта машинайн яңхты әш вәл, щи кәртән 268 хәннәхә вәл. Кондинской районән Куминской вош вәнты ищи кев әш омәссы, щәта 1782 хәннәхә вәл. Щәта пиресты тәхеңан вердыйт. Щирн ин щи кәт вош «труднодоступной» щирн непек эвәлт йира вўсыйңан.

Щи юпийн депутатәт хўвн вәлты ай кәртәта, вәнт шушета летутәт па па мосты пурмәсәт тәты вер олаңан путәртсәт. Щи олаңан экономической развития департамент кәщә хә С.А. Афанасьев ай тәс. Лўв лупәс:

» Мўң сыры вәлты пос-

хәннәхуятлўв, мўң культураев, мўң ясәндлўв, мўң мўев давалты пурайн, худыева мирев рәт мўев давалты нух долльәт.

Тәмхәтл мўң па щи нацизм, ювра верәт пида тарәндлўв, щи хуятәт пида, хуйтат мўңев шанш әхтыя доньщлртәты ләңхаләт. Щи пәта вән пәмашипа ясәң рәт мўев давалты ёхлўва лўплўв – Специальной военной операция тәхийн тарәндәты хуятәта.

Мәнәма ям ясәт пида пищмайт юхәтләт, мәта утәт командирәт хәншләт, хута мўң округев ёхлўв ләлясләт. Югра мўв хәннәхуятәт пәлтаплы, апрәңа па така рәт мўев давалман вәлләт.

Хән «Югра» тәхийн служитты ёхлўв пида Донбасс мўвн вәйтантийлдсум, дыв Сәрханл вошәң хә Валентин Ершов («Колучий») олаңан мәнәма путәртсәт. Валентин дронәт эвәлт мәшмәлтум пил хәйл вәнльсәлэ, тәп лўв щи пурайн лыләл вәтшәслэ. Специальной военной операция тәхийн ләлясты ёхлўв вохты ясәт щирн, Валентин «Герой Югры» мевл посн юкантисы.

Мўң, Югра мўвн вәлты хуятәт, вулаң хуятлўв сәмн па нумәсн тайлалўв. Мўң нух питлўв. Рәт мўев давалты ёх хәтл пида.

Хәнты ясәңа тулмащтәс: **Надежда Вах**

» Хәнты кәщә ёхлўв щимәщ нәтупсы шуши хуятәт пәта версәт, ин щи ут йира вўты ән мосл. Округевн щимәщ тәхет вәлләт, хута кев әш иса әнтәм. Вантә, Сўмәтвош районән тәп яң километра кев әш омәсман вәл, ищиты Сәрханл районән Вән па Ай Юган хуши. Щәта лапкая мосты пурмәсәт па летутәт тәтәляты шеңк лавәрт, щи тәхетн летутәт шеңк тынәңәт. Россия мўев кәщә партупсы хәншәс, хуты арктической зоная луңум тәхета иса мосты верәтн нәтты мосл, ләлн щәта вәлты ёх яма ат вәсәт. Щирн тәм нәтупсы вер поступсы эвәлт нух вўты ән мосл.

Депутатәт лупсәт, хуты ешавәл дыв па щи әктәщийлләт па щи вер олаңан па путәртты питләт, ләлн хәнты па вухаль мир вәлупсы ямашәк вәлты щира поступсәт мўң мўевн яма ат рәпитсәт.

Округ дума депутат Т.С. Гоголева лупәс, хуты щи нәтупсы йира вўты ән мосл:

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Ёмвошн вўлең ёх кўтэлн кáсты питлáт

Ай кер тылáщ 1-2-мит хáтлнáнн ёмвошн вўлең ёх пáтá IX-мит пўш кáсупсы лэщáтлы. Лыв округ кэщá не Кубок холумты щира кўтэлн теория па практика щирн кáсты питлáт.

Ай кер тылáщ 1-мит хáтлн «Югра-Экспо» хотн вўлең ёх ванлтáт, хутыса Увáс мўв вўлэт анатомия, физиология, зоогиена щирн давáлды мосл. Щи верн лыв иньщáсупсэта ястáты питлáт. Щи хáтлн лыв хущела Россия мўвев Минсельхоз ветеринария департамент ёх па округ ветеринарной служба хуятáт юхáтлáт. Щáлдта вўлең ёх вáндтáлдыт, хутыса вўлэт щолáт вантман тáйты мосл.

Ай кер тылáщ 2-мит хáтлн «Мустанг» немпи ловáт давáлды тáхийн мойң па вошáң ёх пáтá мет эмáщ вантты хáр питл. Щáтá вўлең ёх эр, апрáң

вер ванлтáлдáт, лыв кўтэлн вўды эхáлн, вўды юпийн нымáлн хэхáлман, тынщáң тáхман кáсты питлáт. Щи тумпи лыв нымáлн сора хэхáлды, тўт юх эхáлн тэтьляты, вўлэт кирты верáтн кáслáт.

Иса кáсупсэтн нух питум хэ па не мет вудаң мойлупсийн мáлыиңáн – щит снегоход утáң. Мойңа юхтум мир щи хáтлн вўды эхáлн хáтáтьляты щир тáйлáт. Щи тумпи щи хáтлн вошáң мир пáтá увáс мир летутáт тыныты

питлдыт, щит вўды нюхи, хўл, воньщумутáт па па летутáт.

Югра мўвн тáм кáсупсийн мет олаң пўш хоттел ёх кўтэлн кáсты питлáт. Вўлең ёх семьяйт пáтá щимáщ кáсупсэт верáнтлдыт – «Мет хурамáң лэмáтсух лэмтум семья», «Вэнт кэртáн вэлты мет ар олуп ёх», «Ар няврем тáйты вўлең хоттел ёх». Россия мўвев Президентáн тáм ол хоттел ёх ола алыщáсы, щирн тáм олн щимáщ кáсупсэт верлдыт. Щи тум-

пи сыры ола́т иты «Мет ям юрн хот», «Мет еплáң шуши мир летут» кáсупсэңáн верлдыиңáн.

Ёмвошáң ёх па мойңа тыв юхтум хуятáт ай кер тылáщ 2-мит хáтлн 10 щос вўш эвáлт 17 щос вэнты щи эмáщ шуши мир ёмáңхáтла вохáнтлдыт: Ёмвош, «Мустанг» немпи ловáт давáлды тáхи, Еловая вош хўлы, 34-мит хот. Юхтáты, тынáң хуятáт!

Хáнты ясáңа тулмащáтáс:
Надежда Новыхова

Увáс ясáңáн вáндтáты питлáт

Сэрханл государственной педагогической университет, филологической факультет, филологической образования па журналистика кафедра тáхи хуятáт 2024-2025-мит вáндтýйлды ола «Рўщ ясáң па рэт ясáң (хáнты па вухаль ясáңáн)» йилуп вáндтáты щирн айлат ёх давáлдáт.

Вáндтáты вер высшей образования Федеральной государственной стандарт щирн тэлы – бакалавриат 44.03.05 вáндтáты щирн «Педагогическое образование» (кáт вáндтáты щирн).

Щи тáхи етшуптум айлат ёх áшколайт, училищáйт, техникумáт хущи

па дополнительной образования щирн рэпитты веритлáт. Лывела рўщ, хáнты па вухаль ясáңтн айлат ёх вáндтáты рáхл.

Иса 5 ол вáндтýйлды мосл. Вступительной экзаменáт: Рўщ ясáң (ЕГЭ), Обществознание (ЕГЭ), Сочинение.

Бюджет эвáлт 10 тáхи вэл.

СурГПУ тáхийн кáт общепития вэл. Худыева вáндтýйлды юхтум ёх щáтá вэлты тáхийн мáлдыт. Ищиты студентáт государственной стипендия вўты питлáт па иса мосты нётупсэт, мáтá угáт Россия па Югра поступсэт щирн вэллáт.

Хуйтáт щи олаңáн мулты мосты угáт уша верты лáңхалáт ки, тáм карты кел хўват иньщáсты вер вэл: 8(3462) 65-08-18 – Николай Васильевич Ганущак – филологической факультет декан хэ.

СурГПУ тáхи айкел хáнты ясáңа тулмащáтáс:
Надежда Ильина

Мир пелы сәмәң ими

Ханты мирев күтн апрәң, хәннехәйт пелы ям, сәмәң, мутрайң ех вәлдәт, щимәщ ими Нуви сәңхум районән Полнавәт кәртән вәл, щит Альбина Матвеевна Фирсова (Туполева). Лүв кашәң хәннехәя нәтты щир тәйл. Тәнлуп тыләщ 17-мит хәтлән лүв 75 ола йис.

Альбина Матвеевна ханты Асемьян сема питәс па енмәс. Аңкел-ащел – Матвей Кузьмич па Дарья Васильевна Туполеваңан – вой-хүл велпәсләты хуятәңа вәсәң. Ашкола етшуптумал юпийн Альбина Матвеевна Миасс вошн Челябинской область хущи геолого-разведочной техникумн елды вәндтыләс. Вудаң непек еша павәтмал юпийн Кемерово воша гидрогеологической партия рәпитты китсы, щәта кимәт шәп ол мәр рәпитәс. Кемерово вошн Альбина Матвеевна икия мәнәс, щит Владимир Сергеевич Фирсов. Әхәтшәк пиләңан Полнавәт воша касәлты нумәс версәңән. Щәта Сергей пухән сема питәс.

Альбина Матвеевна Полнавәт сельсовет хущи рәпитты питәс, яң ол мәр вух лүңәтты неңа вәс, щит тумпи ар ол непекәт ләщәтты неңа рәпитәс. Лүв Полнавәтн па ванән вәлты ай кәртәтн вәлты ех моя йиты па яха вәлты щира хәншләтәс, нявремәт сема питум непекәт верәс, щит тумпи нәм непекәт па па мосты непекәтиса лүв ешәңләдн версийт. Лүв ар ол мәр кәщәйт пириты тәхи ухнеңа вәс, пиресты хәтләт пурайн Ваньщавәт, Паштәр, Түкьякәң кәртәта яңхиләс, дәлн щәта вәлты ех ищи кәщә ат пирисәт. Щирн щит кәртәтн вәлты ех Альбина Матвеевна яма вәләл, па лүв олңәдн тәп ям па хошум ясәт лупләт, хути щит ям, хәннехәйт пелы сәмәң не, кашәң хуята нәтты щир тәйл. Лүв

▲ А.М. Фирсова

2004-мит олн пенсияя мәнәс, тәп щит юпийн па рәпитты вохсы, щирн 2013-мит олн рүтщәты питәс, ийха ки лүңәтты, лүв 37 ол мәр рәпитәс. Кәщәйт пириты верәт лүв елды 2018-мит ол вәнты тәс.

Ксения хилнеңәл, Ренат ай хиләл па па рәт ехләл Альбина Матвеевна ям, тәпәң ясәт китләт, дәлн кашәң хәтл Кәлдәтәң Аңкийн ат дәвәлды, тәләңа, яма, уяңа-пищәңа ат вәл!

Путәр хәншәс: **Надежда Рагимова**

Каркам ханты не

Тәм тәнлуп тыләщ нивәлхәсмит хәтлән педагогической наукайт кандидат, ханты не Раиса Германовна Решетникова 65 тәлә йис. Лүв интәм «Торум Маа» тәхийн научной отдел кәщә неңа рәпитл. Мет сыры па лүв ай пушхәт вәндтәты па дәвәлты неңа рәпитәс. Щәлдәтә Ас-угорской институтн научной сотрудника вәс. Щит юпийн Раиса Германовна «Ханты ясәң» газетаев хущи ух неңа павәтсы, тәта лүв 16 ол мәр рәпитәс.

▲ Р.Г. Решетникова

Раиса Решетникова Түтлөвум ай ханты кәртән сема питәс. Щәлдәтә аңкел пида Ваньщавәт кәртә касәлсәңән, щәта вәсәң. Әхәт па аңкиел Пәкәр кәртән ики верәс, лын щив вәлты мәнсәңән. Раиса Германовна Ваньщавәт, Устрём па Тәк кәртәтн ашколайтән вәндтыләс. Ханты-Мансийской педучилища етшуптәс, щәлдәтә Шадринск вошн вән непек еша павтәс, психолога йис. Москва вошн аспирантура етшуптәс па педагогической наукайт кандидат немн юкәнтсы. Лүв журналистәт Союз тәхия луңман вәл.

Раиса Германовна иса хута ән вәл, рәпәтә верләл тәса па түңщирәңа ләщәтләлә. Кашәң пүш рәпәтәйл хущи мулты әмәщ йилуп вер ләщәтты олңитл. Щиты, хән газетайн рәпитәс, «Юный корреспондент» вер верты питсүв. Щит пурайн мүн ашколайт хуваат яңхсүв, нявремәт

пида вәйтәнтыйлсүв, дывел айкеләт хәншты вәндтәслүв. Лүв газетайн рәпитмал мәр ванкүтлди Россия мұв финно-угрәт пида вәйтәнтыйлсүв, сыр-сыр мирхотәт, кәсупсәт, вәйтәнтупсәт ләщәтыйлсүв. Раиса Германовна ар пүш грант вухәт еша павтыләс па щит вухәт унтәсн пушхәт пәта лүңәтты непекәт еслыләс. Па щит тумпи арсыр мосты верәт ләщәтәс па тәм вәнты верман вәл.

Тәм вән еманхәтләл вүраңән мүн, «Ханты ясәң» па «Луима сәрипос» газетайңән хущи рәпитты хуятәт, лүвәлә вән вүща ясәң китлүв. Ләңхәлүв, дәлн лүв тәләңа па яма ат вәс. Лүв ләщәтты верләл тәса ат мәнләт, муй вер па нумәса павтәс, мосты щирн ат ләщәтләлә. Хотәң ехләл пида Нәйн-Вәртән дәвәлман ат тәйлүйт. Тәләң еш, тәләң күр лүвәлә!

Путәр хәншәс: **Надежда Вах**

Югра хуца «Лыжня России» 42-мит кӑсупсы вӑс

«Лыжня России» мет ар хуят имухты лухӑн, мӑнты кӑсупсы 1982-мит ол вӑш эвӑлт тӑты олӑитса. Тӑмӑщ кӑсупсы кашӑн ол «Спорт – норма жизни» немуп федеральной проект мухты верла, щитӑн па «Демография» вӑн вер хуца вӑлты ут. Тӑм кӑсупсы верум ӗх мет олӑн, нумӑс тӑйсӑт – аршӑк мирев физкультура па спорт верӑта хуцты.

Ӗмвошн ши кӑсупсы тӑнлуп тылӑщ 10-мит хӑтлӑн вӑс, А.В. Филипенко немпи тӑл кӑсупсӑт верты тӑхийн верӑнтса. Тӑм ол Ӗмвошн мет ар хӑннехӑ кӑсты тӑхия юхӑтсӑт, щит 2,2 шурӑскем хӑннехӑ, тӑнӑл ол ки вантты, ширн тӑп 1,5 шурӑс хӑннехӑ вӑс. Тӑм арат мир юхӑтсӑт, щит кӑсупсы лӑщӑтум ӗхлӑв йма рӑпитум пӑта, лыв мир пӑта арсыр ущӑхӑль верӑт верӑнтсӑт, иса тӑхетн тӑм хӑтл верты олӑнӑн сыры хӑншийлсӑт. Ӗмвошн тӑм ол вера ар интерактивӑт верӑнтсайт, арсыр хурасуп кӑсупсӑт вӑсӑт па сыр-сыр верӑт. Ши кӑтн – хотӑн ӗх кӑсты тӑхи, и тӑхийн рӑпитты ӗх кӑсты тӑхи. И тӑхийн рӑпитты ӗх – щит 32 арат рӑпитты тӑхи эвӑлт вӑлты ӗх. Ши ӗх кӑтн мет вӑн мойлупсы – щит МИ-8 тухлӑн хопн пӑрлӑты вер, ши ут «ПРОБЕГ» немуп спортивной ӑшкола эвӑлт лухӑн, янхты ӗх ӗша павӑтсӑл. Спортивной клуб «Ski-U» ӗх мирн мет сӑмӑна тӑйсӑт, дыв «Гран-при» мойлупсы вӑсӑт.

Щӑлта па мирев вӑл-дывн, снегоходӑтн янхты пиш тӑйсӑт. Па и ущӑхӑль вер вӑс, щит кашӑн хӑннехӑ тӑра пунты мет хошум ухшам тӑйты пиш тӑйс. Ӗмвошн ӗх пӑта, йа ки лӑнӑтты, 50 сыр-сыр тӑхет вӑсӑт, ши кӑтн ванлтупсӑт, мастер-классӑт па хур вӑты тӑхет.

» Тӑм ол «Лыжня России» вер хотӑн ӗха постуман

версӑв, ши пӑта хотӑн мирева тӑта сыр-сыр пишӑт ванлтӑлӑв. Мӑңева вера ӑмӑщ вантты тыв юхтум мирев пӑла. Тӑта вера арсыр ӗх, ар няврӑмӑн ӗх, мӑшӑн няврӑмӑн хуятӑт па юхӑтман вӑллӑт. Щит вера йм, «Лыжня России» – щит ар верӑт пӑта верум кӑсупсы, ӗх спорта хуцты пӑта, хотӑн ӗхлӑв вӑнт хуват лухн шӑшман йма рӑтӑщӑты пӑта, – йм вӑща ясӑн юхтум мирев пӑла путӑртмалн лупӑс округ кӑща лӑнӑкӑр не Елена Шумакова.

Лухн кӑсты тӑхи пӑншумн тӑта округ кӑща Наталья Комарова вӑс. Увӑс мирев эвӑлт лухӑн пӑнт Виталий па Татьяна Русскинӑн Сӑрханл район Русскинской вош эвӑлт пӑншӑнӑн. Ши кӑтнӑн тӑм ванӑн поры пӑсан верӑнтсӑнӑн. Виталий – вера ар пӑш хопн кӑсты тӑхийн нух питыйлты хӑ. Тӑм пӑш па лӑв кӑсты олӑитты тӑхи пӑншӑс, имӑл пӑла вӑлӑн ӗх елпийн сыры навӑрсӑт, лухӑн ӑш пӑншӑнӑн.

Округев луваттӑйн тӑм кӑсупсыя 21 муниципалитет эвӑлт 16 шурӑс хӑннехӑ юхтыйлсӑт, тӑнӑл ол 15 шурӑс кӑсты хуятӑв вӑс. Мет ар мир лухӑн кӑсты тӑхия юхтыйлсӑт Советской районӑн (3472 хӑннехӑ), Ӗмвошн (2202), Сӑрханл вошн (1870) па Нуви сӑнхум район (1025). Сӑмӑтвошн кӑсты мирев кӑтн мойна юхтумн

Лухн хӑхӑлды ӑктӑщӑт

Няврӑмӑт иши кӑссӑт. П. Молданов верум хурӑн

округ дума депутат Руслан Проводников вӑс. Лӑв мир ещӑлт йм вӑща ясӑн лупӑс.

Мойлупсы юкантты тӑхийн вӑсӑт Югра кӑща мӑвев Наталья Комарова, Россия Федерация совет сенатор хӑ Эдуард Исаков, округ дума депутат Николай Ташланов па па ӗх. Нух питум ӗх пӑта мойлупсӑт спонсорӑт эвӑлт лӑщӑтсӑт. Мет вӑн мойлупсы – щит Москва воша «Россия» мӑвев луват

ванлтупсыя янхты вер. Ши ут ӗша павтӑс 7-мит классӑн вӑнлтыйлты пух Василий Васильев МБОУ «СОШ №8». Мойлупсӑт мет вӑна ювум ӗх вӑсӑт, щит 72 ола ювум Владимир Чусовитин Талинка эвӑлт па 70 ола ювум ими Нина Кузнецова Ӗмвош эвӑлт.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Молданов

Этнхота юхтум хәннехуят

В. Меров пеншарн юнтд, В. Енов верум хурңан

«Хоттед, ёх» олд пүншсәт

Тата мосванән, тәнлуп тылащ яртыяңмит хәтәлн, Ёмвошн ай пухәт па эвет вәндтәты «Лыләң союм» этнокультурной тәхи хотн «Хоттед, ёх» олд пүншсы. Щив етняя питум пелка вошәң, нявремәт пида рәпитты хәйт-неңәт, щи тәхийн вәндтәйлды ай ёх әңкидал-ащидал, пида юхтәйлсәт.

Сырья ийха әктәшум хәннехуят едпийн «Лыләң союм» тәхи кәща не Надежда Казначеева ям вўща ясаң тәс па тәмиты щи путәртәс:

» Ешәк айлат пухиет-эвиет па нын пида на тәмхәтл тыв юхтум әңкет-ащет! Ма тәм күтн щиты лупты вўщәлдум, хути мўң хущева щимәщ нявремәт тәмхәтл әктәщсәт, мәта пушхәтар олд мәр тыв арсыр вер уша верты юхтәйлдәт, вешката па тўңширәңа тата вәндтәйлдәт. Ма нә-мәстемн, шеңк ям па мосты вер лыв тата уша павәтләт. Вантә, тәм ийлпа питум 2024-мит олд Россия мўв хон пеләк Президент Владимир Путин немасыя тәм пўш «Хоттед, ёх» олд ийлуп поступсы щирн юкәнтсәл-лә. Шеңк ям щи вер, хути Югра мўв луватн мўңева па сыр-сыр хоттед ёха мосты ёмәңхәтләт кашәң пурайн вән кәщайтн ләщәтлдыйт. Щи унтасн мўң кўшкепа тата айлат ёхлўв, дыв әңкидал-ащидал

пида вәйтәнтлўв па ар щирн елды вәндтәйлды па вәлды-холты верлўв олдәңн сыр-сыр ийлуп нумсәт күтәвн ямсыева тата ләщәтлўв. И пўш па ин нәхумлдум, хути нын әңкидән-ащидән вулаң нәтупсәт унтасн тата вәндтәйлды щир тәйлдәты. Щи пәта ма ям па вән пәмәщипа ясаңт дывела луплдум. Елды ищиты хәнты па вухаль мирңан нарәсләты, якты, ариты сыр-сыр верәта вәндтәйлды мўң хущева веритләты. Щиты мўң вәлупсәв кәмн шуши мирәт хурамәңа мәнты ясаңт, вәлды-холты щирәт яма, тәса уша павәттыя тәмиты питлўв. «Хоттед, ёх» олд пида, елды ищи яма вәдаты!

«Лыләң союм» ай нявремәт вәндтәйлды тәхи кәща неңев ясаңт юпийн тәмәщ мирхотәл пўншум рўщ ими елды айкел, верәс па тәса путәртәс, хути этнокультурно-образовательной «Лыләң союм» немуп тәхия иса

ветмит олд вўш эвәлт па 18-мит олд вәнта юхтум айлат пухәт па эвет ин тәмхәтл немасыя елд вәндтәйлдыя вўлдыт. Итәх эвет тәм хәшум олатн вәнашәк йисәт, Ёмвошн вәлды Технологическо-педагогической волледжән вәндтәйлды питсәт па ищипа кашәң пўш тыв юхтәйлдәт па сыр-сыр вәйтәнтупсәт ләщәтты пурайн арсыр верәтн нәтләт. Лыв тата шеңк сәмәңа па хурамәңа хәнты па вухаль мирңан йис арәт арилдәт, якләт, нарәс юхәтн юнтләт, тәса ентәсләт, сәк эвәлт ай пурмәсыет кәрәтләт. Тәм мирхотәв пўншум неңев ясаңт щирн, тәп тата ар олд мәр щи айлат пухәт па эвет увәс мир арәта па нарәсләтыя тўңширәңа па шеңк әмща вәндтәсыит. Ям щимәщ вер, хути елды щимәщ айлат ёхлўв әңкидал па ащидал ищиты кашәң пурайтн дывела нәтләт.

Юхи хәшум олатн тата вәлды няврем вәндтәты хәннехуят нәмәсләт,

муй щирн па хути елды пелы пухәт юх эвәлт арсыр хәнты па вухаль ёх пурмәсәт верты щирәтн вәндтәтыя рәхл. Вантә, йис олд вўш эвәлт хә ёх катра пурайн тәса па хурамәңа верәнтты хошсәт па ешәң верәт унтасн тәм увәс мўвевн вәлды-холты щирдал худыева ямсыева ләщәтәйлсәт.

Щи киньща етнхот тўвум неңев ясаңт юпийн «Лыләң союм» хәннехәйт ийха әктәшум нявремийет па вән ёх едпийн якты-ариты хот вәндтәсәт.

Светлана Астапович вухаль ясаңн «Ома» ар арийс. Щәлдта елды Юлия Яркина хәнты ар лўв сема питум па енмум рәт кәртыел эвәлт сәхтәслә.

Юхи хәшум күтн ямкәм ар хәннехә «Кўрәң не» ар ийха арисәт па якәсәт.

Щиты Ёмвошн «Лыләң союм» тәхийн тәм пўш «Хоттед, ёх» олд пүншсы.

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Тәлаң еш, тәлаң кўр нәңена!

Тәса ёнтәсты, верәнтты хәнты не Мария Григорьевна Эккертәм ванән 65 ола йис. Лўв ёрәлн, лўв ёшңал унтасн нух енмәс, Россия мўвев народной мастера йис. Ёмәңхәтләл пәта тәндуп тыләщ 10-мит хәтлән Ёмвошн округ мир творчества хотн етнхот верәнтсы.

Ар мойң хуят Мария Григорьевна ям ясңат лупты щира әктәщсәт. Олңәлн мойң ёх шиваләсәт, муйсәр ләмәтсухәт Мария Эккерт ёнтәс. Эвет па пухәт лўв ёнтум ёрнасәт, щәшкән сәхәт, ухшамәт, нирәт па па пурмәсәт ләмәтман етсәт, щит йис щирн па тәм йис щирн ёнтум утәт. Округ мир творчества хот кәщә не Елена Исламуратова лўведа ям па тәпәң ясңат лупәс, Мария Григорьевна 2019-мит ол вўш эвәлт щәта мир ёнтәсты, сәк кәратты вәндтуман рәпитл.

» Мария Григорьевна – щит шуши мирәт йис верәт, культура давәлты не. Лўв ин вәнты елды йилуп верәт уша павәтл, елды вәндтйыл, щит тумпи айлат ёха, вән хуятәта шуши мир культура олаңән айт тәл. Вантаты, муйсәр ләмәтсухәт лўв ёнтәс, щит йис щирн па йилуп щирн ёнтум ёрнасәт, муйсәр хурамәң пальта лўв ёнтәс. Мўң ләңхәлүв, дәлн нәң вәрен елды тәп нух ат енмәс, дәлн па ар йилуп пурмәс нәң ат ёнтсән. Мосл лупты, Мария Григорьевна унтасн творчества хотэв пида ар хуят рәпитты ләңхәләт, щирн шуши мир культура елды вәлты питл, мўң хотэва елды айлат ёх юхәтты па Мария Григорьевна эвәлт мет мосты па ям верәта вәндтйылды питләт, – лупәс Елена Евгеньевна Исламуратова.

Мария Григорьевна Нух сәңхум район Ваньщавәт кәртән хәнты семьяин сема питәс па енмәс. Аңкел – Евгения Константиновна – 1927-мит олн сема питәс, дәл оңитты пурайн лўв тәп 14 тәла йис. Лўв нух питум хәтл ванамәты щира кәртән мир пида ар рәпитәс. Икел Григорий Молданов пида нәл няврем тәйсәңән. Евгения Константиновна нявремдәл па икел пәта хәнты ләмәтсух ёнтәс, щирн Мария эви айтелн ёнтәсты вер пелды сәмәңа вәс. Лўв щиты лупәс:

» Ма аңкел па щәщем пелды вантман ёнтәсты оңитсум. Тәл пурайн етнәтн аңкел омәсл па мулды ёнтәл. Ма хәт ола йисум, ванашәк омәслум, сух пўлие вўлум па аканёма ләмәтсух ёнтлум. Щәщем вой сух эвәлт пурмәсәт ёнтәс, хот хәрийн омәсл, вой сух тәндәл, щәдта кешийн хәншет эвәтл. Ма вантсум па нәмәссум, хәнты, алпа, ищи щиты щит ёнтәсты вәндтйыллум.

Мария Григорьевна ащел – Григорий Леонтьевич – 1921-мит олн сема питәс, лўв колхозн хотәт омәсты хәя рәпитәс. Па кәртәң хәйт пида контора па ашкола хотңән омәссәт. Лўв вой па хўл вәлпәсләты хәя вәс, Вулаң дәлн мўң мўвев давәлман вуракәт пида тарәнләс.

Хән Мария Григорьевна нивл ола йис, аңкел па ащел

М.Г. Эккерт. Н. Рагимова вәрум хур

давәрт мәшн питсайңән, щит юпийн әнтәма йисңән. Нәл няврем аңкиды ащилы хәщсәт па Ёмвош района Нялино кәрта нявремәт хота тәсыйт. Щәта вәлман Мария рәт ясәңән ән путәртәс, рәт мирл культура ән вантәс. Тәп лўв рўщ щирн ёнтты, тыйты верәт щит пурайн уша павтәс, щит тумпи нявремәт щәта хот йитәт олюпн нерсәт, мисәт давәлман вәсәт, мосты пурайн пәссәт. Мария Григорьевна ай пура олдәл щиты мәнсәт. Ашкола юпийн лўв Ёмвошн педучилищайн вәндтйыләс. Щит олаңән лўв щиты путәртәс:

» Мўң мет каркам, мутрайң ёхн вәндтәсыюв. Лапәт мәр кашәң эвия политинформация путәртты мосәс, тәл пурайн мўң училищаев па вәлты хотэв пўңәлн доньщ нух вўсүв. Сыры нявремәт айтелн рәпата пелды сәмәң хуятәта йиты вәндтәсыйт.

Мария Григорьевна ар ол мәр Ёмвошн ай нявремәт хәтл мәр тәйты хотн воспитателя рәпитәс, щәта лўв хәнты мирев культура уша павәтты питәс. Щит

юпийн «Институт развития образования» тәхийн рәпитман шуши мирев йис верәт уша верты щира ар тәхета яңхәс, ар вәндтйыләс.

Лўв 40 ол мәр рәпитты стаж тәйл па ин вәнты округ мир творчества хотн рәпитл, нявремәт па вән хуятәт ёнтәсты вәндтәл.

Щит каркам па ивулап йилуп верәт кәншты не, лўв арсыр кәсупсәтн кәсл, ар пўш олаңмит тәхия питыләс, ар пўш вулаң ишәк непекәтн, арсыр мойлупсәтн катлуптйылды. Лўв сорни ёшңән тумпи хурамәң тўр сый тәйл, ёмәңхәтл пурайн мойң ёх ещәлт хәнты ясәңән арәт арийс, нын юхн юнтәс, щит вера Алексей Решиковән вәндтәсы.

Ёмәңхәтлә юхтум мойң ёх Мария Григорьевна ар ям, тәпәң, сәмәң ясңат лупсәт, әня лыптәт, арсыр мойлупсәт мойдәсәт. Иса ёх ләңхәләт, дәлн лўв елды ищиты арсыр ләмәтсухәт ат ёнтәс, арсыр кәсупсәтн кәсман иса пурайн нух ат питыйл.

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Касум мўвн 83-мит пўш вўлең ёмәңхәтл вәс

▲ Кәсты хуятәт кәщә ёх пидә долдәт

Тәм ол тәнлуп тыдәщ рўтыщәты 17-мит хәтлән Касум мўвн 83-мит пўш вўлең ёх кәсупсы верәнтсы. Шив Касум кәртәң хуятәт, Нуви сәңхум вошәң мир, округев вошәт па кәртәт па пид мўвәт эвәлт мойң хәннехуятәт юхтыйлдсәт. Ёмәңхәтлән округ кәщә неңев Наталья Комарова па Нуви сәңхум район кәщә хә Сергей Маненков вәсәң.

Ёмәңхәтлә әктәщум мира кәщә ёхн вўщә ясәт лупум юпийн уша йис, хуйтат тәм кәсупсийн кәсты питләт. Щит икет күтн Юрий Кузьмич Тарлин, Артём Юрьевич Тарлин, Андрей Савватеевич Канев, Николай Павлович Тасьманов, Пётр Алек-

сеевич Попов, Иван Алексеевич Попов, Алексей Семёнович Тарлин, Илья Александрович Тасьманов кәссәт. Тәм пўш дыв вет номинация щирн кәссәт: «Вўды пәсты кўрумн хәхәлман», «Вўдыйн кирум әхләтн навралтыйлман», «Әхәлн

дольман», «Вўдәт юпийн духн мәнман», «Вўдәт юпийн тәхты әхтыйн омәсман».

Имет ищи «Вўды пәсты кўрумн хәхәлман» щирн кәссәт. Имет күтн лапәт хуят вәс, щит Светлана Александровна Тарлина,

Надежда Петровна Попова, Лариса Александровна Попова, Вероника Викторовна Кантерова, Людмила Павловна Тасьманова, Ольга Александровна Тарлина, Парасковья Павловна Аликова.

Кәсты хуятәт кәсупсийн нух питты пәта

▲ Вўлыдал кирсәләл

▲ Оләң тәхия питум хә Ю.К. Тарлин

▲ «Увас хурамат» тәхи неңәт якләт

▲ Тынесты хәр ләщәтсы

тәм җәмәхәтлә сыры ләщәтәйлдәти олднитсәт, вүлдылад хәхәлдәти вәндтәсәт, әхәлдәд тўңширәңә ләщәтсәт.

Тәм 83-мит кәсупсийн иса олаң тәхия хәнты хә Юрий Кузьмич Тарлин питәс, лүв «Сургутнефтегаз» тәхи эвәлт «Буран» тўтәң хопн мойләсы. Мосл лупты, хуты тәм ол Юрий Кузьмич 50 тәдә йис.

Имет күтн олаң тәхи айлат не Людмила Павловна Тасьманова җша павтәс. Лүв миюм мойлупсәд тумпи Свердловской вошәң кәщә җх эвәлт и мойлупсийн па мәсы. Щи җәмәхәтлә щи вош эвәлт мойң хуятәт юхтылдсәт.

Кәсупсийн кәсты җх күтн мет вәндәт па мет айлат хәйңән вәсңән. Щит мет вәндәт хә Андрей Савватеевич Канев «Вүды пәсты күрумн хәхәлдәти кәсупсийн» олаң тәхия питәс. Мет айлат хә па Артём Юрьевич Тарлин «Вүлэт юпийн лухн мәнман кәсупсийн» кимит тәхи вүс. Лын ищи мойлупсы җша павәтсәңән.

Щәлдәтә җәмәхәтлә юхтум мойң хуятәт пәтә «Касум җх» тәхи хуятәт кәт вәндтупсы верәнт-

сәт. И вәндтупсы «Ма пәнтәм» нем тәйс. Щәтә вәндтәсы, хутыса хәннехуятәт вүлэт тәйтәти питсәт, муйсәр пурмәсәт версәт, дәмәтсүхәт җнтсәт па па муйсәр арсыр әмәщ верәт щи әхтәйн тывсәт. Тәм вәндтупсы олаңән мира Марина Молданова-Кабакәва па Елена Федотәва путәртсәңән.

Кимит «Оленеводческие династии Казыма» хурәң вәндтупсы вүлэт тәйтәти хоттәл хуятәт олаңән вәс. Щит хәнтәт, юрнәт, сәранәт, мәтә җх йис пура вүш эвәлт вүлэт давәлман тәйсәт. Щи олаңән мойң хуятәтә Светлана Рандымова ясәң тәс.

Камн па музей вош хәрийн юрн хотәт омәссыйт, щәтә юхтум мир арсыр епләң длетутәт деты, каврум шай яньщты щир тәйсәт. Тынесты хәрәтн па вүды нюхи, арсыр щирн верман хүл, сыр-сыр әмәщ хурамәң пурмәсәт дәттә веритсәт.

Мойң җх пәтә әращты хәр ләщәтәйлдәсы, хута дыв әхәл шәпи нәвәрсәт, тынщәңтәхсәт, хәйт күтәлн әращсәт.

Касум кәртәң па Нуви сәңхум вош ариты-якты хуятәт хәнты, сәран, рүщ ясәңән арәт арисәт, хурамәң якәт яксәт. Нуви сәңхум вош эвәлт «Увас

▲ Хурәң вәндтупсийн

▲ Әращты хәр версы. Н. Вах верум хурәт

хурамәт» якты-аритытәхи неңәт щив юхтылдсәт.

Нәврәмәт па айлат җх пәтә «Моньщ хот» тәхи рәпитәс, хута хәнты неңәң Лариса Ерныхова па Екатерина Инночкина ущхүлдь моньщәт әлсәңән па моньщупсәт путәртсәңән.

Тәм пүш 83-мит вүләң җх

хәтл, Касум мүйн шеңк яма па әмщә тәсы. Тыв юхтылүм хәннехуятәт шуши мир щирәт шивәләсәт па уша версәт. Лыв ям нумәсн, нәвләк сәмн юхи мәнсәт па тәм хәтл олаңән хүв мәр нәмты питләт.

Путәр хәншәс:
Надежда Вах

Ёмвошн мўв луват рэт яснуп ёх ёмӑңхӑтл елпийн тӑнлуп тылӑщ 7-мит хӑтлӑн вӑна ювум увӑс мир ёх Детской этнокультурно-образовательной центр хуща йха ӑктӑщсӑт. Тӑта «И ратаң ёх» немуп вӑйтантаупсы верӑнтса. Щит вӑйтантайлсӑт рэт ясаң вана тӑйты ёх па вӑна ювум хуятӑт, хуятат Югра мўв вӑна пелка ювум шуши ёх тӑхи хуща йха рӑпитман вӑлдӑт.

Тӑм ям вер, нарӑс юх нарӑсты сыйн олнитса, щит нявремӑт вӑнлтӑты хӑннехӑ Владимир Меров нарӑс юхн юнтӑс. Тӑм хӑннехӑ нявремӑтн иса пўш вера вана тӑйла, лўв нарӑсты щосдала нявремӑт ӑмща па кашӑңа юхтыйлӑт.

Вӑйтантаупсы – щит хуты йис верӑт олӑңӑн путӑр, вӑна ювум ёх нумсӑт хӑлдӑнтты тӑхи, лыв вӑлупсӑл олӑңӑн путӑртты тӑхи. Лыв ясаң яма тӑйты ёх яма вӑдӑл, муй вўрн нявремӑт пида, хилӑт пида рэт ясаңӑн путӑртты, муй вўрн увӑс мирев айдат ёх рэт ясаңа хушты па рэт ясаңа павӑтты.

Вӑйтантаупсийн иса пўш путӑр мӑнӑс, муй вўрн рэт ясаңӑн иса тӑхетн путӑртты. Мет олӑңӑн щит хуты юлн хотӑң ёх пида путӑртты мосл. Нявремӑт ясаң ки уӑла павӑлтӑт, алпа елды ши ясаңӑн путӑртты, хӑншты питлӑт, ариты питлӑт. Щирн мўң Югра мўвевн иса тӑхетн увӑс мирев ясаң сащты питл.

Тӑм путӑртум тӑхийн шӑк ясаң па вӑс, щит М.К. Волдина нӑмӑлмӑслӑ щимӑщ олӑт, хӑн рэт ясаңӑн увӑс мирев путӑртты иса пўш ӑн ӑсӑлсайт:

» Хӑн мўң педучилищӑя вӑндтйылты мӑнты питсўв, щирн ши тӑмӑщ верӑт вӑсӑт. Хӑн Касум мўвн ши олӑңӑн уша йис, мирев иса лупты ши питсӑт: «Антӑ, ясцев ӑн хӑйлӑв, ин мўң мет сыйӑа путӑртты питлўв».

Детской этнокультурно-образовательной центр

» «Лылӑң союм» тӑхия юхтум мойң хуятӑт. П. Молданов верум хур

И ратаң ёх

кӑца ими Н.М. Казначеева путӑртӑс:

» Тӑм хӑтл мўң нын пидаӑн ӑл путӑртты пӑта ӑктӑщсўв, мўң нумӑслўв нынана павӑтты, муй вўрн тӑм центр верӑт елды мўңева кӑллӑт. Ма арап пелӑк ёх пида сыры путӑртсум, иньщӑссум. Муй верӑтн нын вӑлдӑты, муй ям верӑт, сӑмӑң верӑт нын верлӑты. Ин па мўң нынана мўң верлўв олӑңӑн путӑртлўв, муй вўрн мўң вӑллўв, муйсӑр программӑйт мўң тӑйлўв, муйсӑр проектӑт верлўв, иса олӑңӑн путӑрлўв. Тӑм вӑлупсы йисн ши верӑт таклы вӑлты пищ иса ӑнтӑ, ши проектӑт ӑрн мўң елды ши шӑшлўв.

Мўв луват рэт яснуп ёх ёмӑңхӑтл елпийн мўң нынана ванлтӑты вўтщӑлўв онлайн ӑшкола проект, мӑта тӑхийн каш тӑйты нявремӑт, муй па вӑнашӑк ювум ёх рэт ясаң вӑндтӑты пищ тӑйты питлӑт. Мўв луват рэт яснуп ёх ёмӑңхӑтл елпийн

ши проект версўв. Ши ӑшколаевн карты шўңкӑт мухты мўң автономной округ хуща арсыр муниципальной мўвӑтн вӑлты хуятӑт пида путӑртты нумӑс тӑйлўв. Тӑм йисн карты шўңкӑт кашӑң хӑннехӑ тӑйл, вӑнт кӑртӑтн вӑлты мирев ищи тӑйлӑт. Ши шўңкӑт мухты мўң вӑнт кӑрт мир пида путӑртты питлўв, щӑлта па и хотӑң ёх па тӑхийн вӑлты хотӑң ёх пида ищи путӑртты пищ тӑйты питлӑт. Щит иса пўш рэт ясаңӑн путӑртты питлӑт. Кўтлалн верты верӑт олӑңӑн путӑртты пищ тӑйты питлӑт, нумӑслад олӑңӑн путӑртты пищ тӑйты питлӑт. Кўтлалн па вӑндтйылты пищ тӑйты питлӑт, муй тӑхийн муй ямашӑк мӑнл уша верлӑл. Ма вӑдем,нын хулыева ар нумӑс тӑйлӑты, нын хуты иса пўш кармама вӑлты ёх, нын хўв мӑр сыры сыр тӑхетн рӑпитсӑты, ар нумӑс похла ӑкӑтсӑты. Ши пӑта мўң нӑмӑслўв нын мўңева яма нӑтты питлӑты, мўң па, иса пўш нынты сӑмӑңа, вана тӑйты

питлӑлўв, мўң хот овлўв нын пӑтана иса пўш пелка вӑлдӑт.

Педагогической наукайт кандидат, тӑта рӑпитты нявремӑт вӑндтӑты не Ирина Белявская ёх ещӑлт путӑртӑс, муйсӑр проектӑт лыв тӑйлӑт:

» Лупты вўтщӑлум, мўң нявремӑт вӑндтӑты ёх, мўң щикўш шимл хуят рӑпитлўв ищи мурт нӑл вер имухты верлўв: щит художественной, социально-гуманитарной, туристско-краеведческой па исследовательской верӑт, тӑп спорт щира хулна ӑн рӑпитлўв. Мўң тӑйты проектлўв арсыр ола ювум нявремӑт пӑта верум утлўв. Мўң тӑта финно-угорской мир аканят йха ӑкӑтты проект тӑйлўв, «Сказки земли Югорской» проект тӑйлўв. Ин па рэт ясаң вӑндтӑты онлайн проект тӑйты питлўв, ши проект верӑс па елды ши верӑтн рӑпитты Майя Ефимовна Макарова питл, лўв иса пўш мўң пидӑва рӑпитл.

Людмила Алфёрова ясаң вўс па вӑн пӑмашипа хотӑң кӑщӑя лупӑс:

» Ма нумсемн, ма сӑмемн ши мурт ям, мўң тӑта ӑктӑщмев пӑта. Па ям ясаң Надежда Михайловная лупты вўтщӑлум, лўв па ши тӑм мўвӑла юхлы юхтӑс, тӑм мўвд лўвела ищи рэт мўва йис. Лўв ар нумӑс тӑйл, ар ӑр тӑйл, ши нумӑсн, ши ӑрн «Лылӑң соймев» елды па яма ат вӑл.

Путӑр хӑншӑс:
Пётр Айев

Сүмәтвош район культура кәщә айкеләт

Вәйт дор тыләщ 25-мит хәтәдн, хән Сүмәтвош 430-мит ода питум па мұв илпи тащәт 70-мит ол вұша юхтум ёмәңхәтлңән пориләты верәт верты елпийн, немасыя районәң кәщәйт пида вәйтантийдсум па лыв эвәлтәда сыр-сыр айкеләт уша павәтсум.

Щи ёх күтн сәран хә Дмитрий Чупров пида вәйтантийдсум па вәлты-холты ширлад па рәпата верәл олаңән иньщәссем.

Дмитрий Семёнович, мәтты айкел мұң «Хәнты ясәң» непек лұңәтты хәннехуятлұва тұва, мәта тәхийн сема питсән, вәсән па вәнтыйлсән?

► Ма тәта Сүмәтвошн сема питсум, иса айтәдн вәсум па енумсум. Әхәт күтуп әшколаём ищиты тәта етшуптәссем. Сыры ймсыева нәмәссум па ши нумсем ширәтн елды Санкт-Петербург вошәң Лестгафт ики немуп физической культура па спорт Академия тәхи хуща вет ол мәр йма вәнтыйлсум. Тәта, рәт вошемн, имухты бокс верәта ай нявремәт пида рәпитты Сүмәтвош спортивной әшкола хота вұсыюм. Араттелн 10-кем ол щәта рәпата тәйсум, вошәң нявремәт вәнтәссум, лыв пиләда арсыр кәсупсәта ийха йңхсүв па ар тәхетн иса ймсыева вәнтәсүв, муй кәсты ширәтн хошлұв тәса верты.

Щәлта ши тәхийн рәпитмем пурайн заочной ширн Тюмень вошәң университетн «государственной муниципальной управления» рәпата хурасн па елды вәнтыйлсум, еша вәс кимит диплом непекем еша холумсум. Имудтыйн, щиты рәпиттемн, вән кә-

щаитн Сүмәтвош район луваттыйн вәлты спорт Комитет тәхи кәщә шира павәтсыюм.

Щәта ймкәм арат ол рәпитсум. Әхәт Сүмәтвошн пириисупсәт мәнсәт, хута вошәң кәщә хә йилпа пириисы. Ши пурайн ма нух питсум па вет ол мәр хәннехуятәт пида вәсум, сыр-сыр нұша верәт тўңширәңа па веритты ширемн ләщәтсум. Мет хәщум пураёмн кәт ол мәр Сүмәтвош район культура верәт тәты кәщә пунсыюм па ин иса тәта ши вәлдум.

Муйсәр верәт культура тәхи арталәл, муй ширн нәң щәта рәпитлән?

► Мұң Сүмәтвош район нәв луваттыйн сыр-сыр культура верәт вантман па ймсыева арталуман тәйлұв. Щит, вантә, арсыр айшәк кәртәтн па вәншәк вошәтн вәлты хәннехуятәт рұтьщәты па киникайт лұңәтты, йис пурмәсәт әкәтты хотәт. Мұң рәпатаев и пеләк эвәлт шеңк лавәртәң па кимит пеләк эвәлт ищипа шеңк әмәщ. Щәлта йис пураитн тәта, Сүмәтвошн, тащәңа вәлүм рұщәтн тәса па хурамәңа омсум хотәт ищиты кашәң пұш вантман тәйлұв. Щимәщ катра хот тәм күтәтн ищи шимла йис. Вантә, итәх утәт дыв ширелн ил питты питсәт, иса дьюма йисәт. Юхи хәщум хотәт па районәв кәщәйт верум вухәң нәтупсәт унтасн муйкәм

▲ Д.С. Чупров. В. Енов верум хур

веритсүв, щиты йилпатсүв па лыв катра ширелн иса ин тәмхәтл вұшәт вәнты щиты ши елды долдәт. Мұң хущева юхтыйлты мойң хәйлұва-неңлұва кашәң вәнтупсы пурайн па щитәт вәнтәлұв.

Мұң Сүмәтвошев ищиты йисәңа-нәптәңа ши йис.

Арсыр вошәт күтн тәм хәнты мұвевн лұв мет олңа омсум рұщ воша ши лұңтәсл. Вантә, лұв нәптәл араттелн 430-мит ода йис.

Мет олң рұщәт тәм вош унтасн увәс мұвн вәлдупсы ширәт тўңширәңа ләщәтсәт па ин тәмхәтл вұшәт вәнты тәта вәлләт.

Муй ширн щимәщ ёмәңхәтл тәм пұш версәты?

► Кашәң ол мәр сүс пурайн и хәтл мәр мұң Сүмәтвош сема питум хәтл постәлұв. Тәм пұш район культура хуща рәпитты хәннехуятәт иса ол мәр тәмәщ вән кәт ёмәңхәтлңәна ләщәттыйлсәт. Ши киньша Сүмәтвош 430-мит ода юхтум верәв тумпийн па ищи мұв илпийн вәлүм тәш, рұщ ширн газ, нух холумтум верев вұшәт эвәлт ищиты 70 ода йис. Ши пәта мұң тәта ипуляң кәт ёмәңхәтлңән ийха пориләсүв.

Тәмхәтл газ хуща кат-

ра пурайн рәпитум хәннехуятәт немасыя иса тыв «ГазПромТрансГаз-Югорск» тәхи эвәлт мәты вухәт унтасн худыева мұң хущева ёмәңхәтл пориләты тәсыйт. Щит, ма нәмәстемн, мет йм па вән вер. Лывела тәта мұң хущева рәпитты хәйт па неңәт сыр-сыр якты па ариты хотәт версәт. Щәлта арсыр вәнтупсәта вошев хұватн немасыя тәтәлсыйт. Лыв вәйтум газ унтасәдн тәмхәтл вұш вәнты Сүмәтвошн вошәң мир хошум хотәтн вәлләт па ймсыева иса дывела мосты арат длетут кавәртты па мосты угәт верты ширәт тәйләт. Мосл ин лупты, хуты районәв культура Комитет кәщә хә ширн ма шеңк хұвн вантсум па арталәсум, муйсәр верәт тәм ёмәңхәтлңәнән елды верлұв.

Ма ширемн, ши хәтләт шеңк әмщә па тўңширәңа тәм күтн ләщәтсыйт.

Ин тәта ма вұтыщәлүм Сүмәтвош районәв луватн вәлты хәннехуятәта йм вұща ясәт лупты: «Ешәк хәйт-неңәт, нявремәт, елды тумтака па ймсыева вәлаты, кашәң хәтл ләдн нынана уй па амтәң верәт ат тәс!»

Путәр хәншәс:
Владимир Носкин

Там ол Ас халты тылащ юхи хашум хатлатн Петра хон вошн Ленинградской область «Дом дружбы» хотн увас мират яснат, йис верат, литература па культура дерамтты олаңан IV-мит мирхот вэс. Ши мирхот Мария Яковлевна Бармич увас мир верат дерамтты учёной не нэмты щира лэщатыйлсы. Там вер Россия Увас мират, Сибирь па Дальний Восток Ассоциация ёх па увас мират яснат эхтын рэпитты арсыр тэхет ханнехуятат версат.

Петра хон вошн актэщийлсат

Мирхота юхтум имет

Н.Г. Вейсалова па В.Г. Тарлина

Ши мирхот очно па онлайн щирн мәнәс, иса 96 хуят, щит 38 тахи эвалт па Россия 32 мўв эвалт ши мирхотн вэсат. Щит научной па вэнлтаты тэхетн, яснат пида рэпитты хуятат па па оса тэхетн кәпартты ёх.

Конференция юхтум ёх па онлайн щирн вантты хуятат рэт яснат вэнлтаты верат олаңан путартсат. Муйсар вэнлтаты непека́т ши пата вэлдәт, хутыса щитат есалдыйт. Увас мўв, Сибирь па Дальний Восток мират рэт яснат, литература па культура давәлды пата муйсар йилуп верат там йисн тывләт. Хутыса увас мўвн вәлды мират, яснат олаңан уша верты пата учёной рэпитләт. Муйщирн Увас мират яснат пата лэщатум яң ол тәды. Иса 46 доклад олаңан ханшман вэс, няд секция рэпитәс.

Олаң секция Карелия мўв «Общество вепской культуры» оса тахи кәща не Лариса Чиркова тәс. Щата Увас мўв, Сибирь па Дальний Восток шуши мират рэт ясәң, фольклор па литература вэнлтаты па социально-культурной верат олаңан актэщум мир путартсат.

Кимит секция Увас мўв, Сибирь па Дальний Восток Ассоциация кәща ләңкәр не Нина Вейсалова пүншәс. Шив юхтум мир Увас мират рэт ясәң, литература па культура вэнлтаты непека́т олаңан ясәң тәсәт.

Хәлмит секция тахийн Саха (Якутия) мўв шуши мират Ассоциация вице-президент па РАН тахийн шуши мират вәлупсы дерамтты хә Вячеслав Шадрин рэпитәс. Ши пураин дыв рэт яснат шавиман па давәлдман тайты па елды

тәс щирн лэщатты олаңан путар версат.

Нядмит секция Марина Рачинская тәс, дўв Санкт-Петербург вош «Просвещение» вэнлтаты киникайт есалты тахийн редактора рэпитты не па «Алмаз-Граф» тахи кәщяя вәл.

Мўң округев эвалт ши мирхота Касум вош не Валентина Тарлина яңхәс, дўв Ваньшавәт кәрт Кондинәт рэт эвалт вәл. Валентина Григорьевна путар тәс, хутыса дыв Кондин рэт имет йис арәт, путрәт, моньшәт давәлдман тайләт па елды вәлды ёхлада путартләт.

Ищиты ши конференция мәнум мәр Россия мўв шуши мират Ассоциация вице-президент не Нина Вейсалова па Ленинградской область «Дом

дружбы» тахи кәща хә Сергей Новожилов күтәлдн ләхсәңа рэпитты пата кашашты непека́н ёш пос пунсәңан.

Ас халты тылащ 31-мит хатлән Ассоциация хот йитн «Фольклорные традиции народов Севера: проблемы сохранения и перспективы развития» немпи киника мира ванлтәсәт. Ши непека шуши миратякәт па арәт олаңан ханшман вәл, мата утат ши эхтын рэпитты хуятат ванлтәләт. Дыв Камчатка, Якутия, Хабаровской край, Сахалин, Бурятия, Югра, Ямал, Санкт-Петербург, Москва вошн рэпитләт. Там непека вән нәтупсы тәл ши хуятата, хуйтат шуши мир арәта па якәта айлат ёх вэнлтәләт.

Валентина Тарлина
китум непека́т щирн
путар ханшәс:
Надежда Вах

Шэньян вошн ванлтупсы вэс

Ляонин китайской провинция Шэньян хон вошн Ас хэлты тылэщн 27-мит хэтл эвэлт тэнлуп тылэщ 5-мит хэтл вэнта «Россия мўвн версы» ванлтупсы вэс. Верум ванлтупсы «Международная кооперация и экспорт» вер мухты лэщэтыйдса.

Там хэтлэтин Китайской народной республика мўвн Йилуп ол ёмэңхэтл олңитса, лыв мўв пелкедн – щит вэн ёмэңхэтл. Там ванлтупсы олңитумн Россия па Китай мўвңән культура щира лэхсэңа вэлты ол пўншса. Ванлтупсы «Российский экспортный центр» ёх лэщэтсэт, лыведа Россия правительства ёх па провинция Ляонин кэща хуятат нётсэт.

» Тамэщ ванлтупсы – щит мўңева йилуп верэт, тамэщ верэт мухты мўң пурмэслўв па хон пелэка яма тыныты пищев вэл, лыв пурмэслад па мўң мўвевн тыныты питлэт, – щит олаңән путэртэс Россия правительства кэща дэңкэр хэ Андрей Белоусов.

Ванлтупсы пўншумн мет олаңән ариты-якты хэр верэнтса, тата Россия эвэлт сыр-сыр ёх вэсэт па Китай мўв эвэлт ищи ар мир вэс. Ям вўща ясаң мир ещадт «Российский экспортный центр» ух ими Вероника Никишина, Ляонин провинция кэща Ли Лэчэн, Шэньян вош ух хэ Люй Чжичэн па па хуятат путэртсэт. Лыв мўң мўвев па Китай мўв эвэлт вэлты ёх, щит пурмэсэттыныты ёх па кэщя вэлты хуятат.

Сыры хэтл, щит кэт мўв мир кўтлалн уша верты хэтл вэс, мирев кўтлалн вэйтантилсэт, яксэт-арисэт. Китай мўв ёх Россия эвэлт тўвум летутат эвэлт ай пўлыет уңала пуныйлсэт, щит уша вертэл

Т.А. Молданов па В.С. Банк

пата, муйсэр еплэ щит летут тайл. Иса тата 1,5 шурэс сыр-сыр летутат вэсэт, щит еплэң мават, еплэң яныщты утат, есум йиңк эвэлт верум летутат па сыр-сыр утат. Там ванлтупсийн 130 компания лыв верты пурмэслад па летутлал ванлтэсэт, щит Россия мўв 30 сўңат эвэлт юхтум ёх.

Мўң Югра мўв ёхлўв ищи щит ванлтупсыя яңсэт, автономной округ кэща ёхлўв щив делегация китыйлсэт, щит «Югра мўвн версы» ванлтупсы ванлтэты пата. Кимэт щирн па мўң увэс мирев йис якты-ариты верэт щата ванлтэты пата. Иса мўң округ мўвев эвэлт 8 хуят вэс. Увэс мирев йис вэлупсы ванлтэты пата кэт хуят яңхсэңән, щит Тимофей Молданов, округ мир творчества хот хуща рэпитты ики па Виктор Банк, «Торум Маа» музей хуща рэпитты айлат хэ. Дын яртыяң хэтл мэр Китай мўв ёх ещадт Шэньян вошн арисэңән па йис юнтты щират ванлтэсэңән. Ма

Виктор Банк иньщэссем, лўв щиралн муйсэр ёх щата вэллэт, муй лўведа эмэщ вэс хэлэнтты муй па вантты.

» Китай мўв ёх пата йис пўпи хот арэт Тимофей Алексеевич арийс. Китай мўв ёх йис хэнтты мирев тўр сый вера яма хэлэнтсэт. Щит иса пўпи якты хотэтин ариты арэт вэсэт. Яртыяң хэтл мэр хути Китай мўвн Тимофей Алексеевич хэнтты арэт щит арийс. Щалта па па мўв ёх мўң йис юнтты утлўвн ищи яма юнтсэт. Щи верэнта хути лывта ма хушийлсэдам. Щи юнтты утат «Нумэс юнт» проект мухты верум утат, щит «Центр культурного наследия ханты им. В. Волдина» хуща верум утат. Ма «Югра дылңуптэты» ассоциация ух неңа Людмила Алфёрова, пэнт вух мўңева вэйтмал пата, ям ясаң лупты вўтьщэдум. Югра кэща ёха ищи ям ясаң луплум, щит ёх мўңты щив щит китсэл, – путэртэс Виктор Банк.

Щалта па Китай мўвн вэлты ёх олаңән лўв лупэс:

» Щит вера ям ёх, ям нумэсн, ям сэмн вэлты ёх, лыв пилэда вэйтантты мэнема вера эмэщ вэс!

Тимофей Алексеевич там ванлтупсы олаңән ищи ясаң тайс. Вэна ювум хэңнехэ йис ёх иты айлтыева путэртсэлэ, муй вўрн щит мўва мэнтты сонтумэс, муй вўрн щит мўва мэнас, муй вўрн щит мўва юхтэс, муй тэхийн па лўв арийс. Лўв лупэс:

» Ма яртыяң хэтл мэр Шэньян вош тынэсты тэхти хуща пўпи хот арэт ариман щит вэсум. Тэп гостиница юхэтсум, имухты Шэньян вош выставочной торговой тэхти хуща вохсаюм. Щив мэнсум, тута мўңты тўвум имев пила вэйтантсум, имухты лупэс: Хэлэвэт хэтлэң нын там тэхийн рэпитты питлэтин.

Хурамэң хэтл пўңалн тынэсты ёхн тынэсты тэхти щив щит доньщтийдсаюм. Щалта па щит кашэң хэтл щит арисум, кашэң хэтл щит рэпитсум. Ма ванттемн, лыведа вера эмэщ вэс, хэн ма арисум. Ар верэт олаңән мэнтты иньщэссэт, тэх ёх путэртлэт, мэнтты, мэнтэ па там мўва вохты мосл. Ма нэмэслум, щит мурт лыв ар ки хэлэнтлэт, алпа, пўпи хот тухи ки тэты, лыведа мет эмэщ питл хэлэнтты па вантты. Щалта па мин ёха эмэщ верты пата ёш кел йирсўв, щит ёш келн юнтты утат вэллэт па щолн муй вўрн юнтты, ищи ванлтэсмэң, кашэң хэтл щиты щит рэпитсумн».

Путэр хэңшэс:
Пётр Молданов

И.К. Фирсова

Неңәт хўд сух пида рәпитләт

Хўд сух эвәлт тўтцаң хир ёнтсәт

Йис пура вўш эвәлт хәннехуятәт хўд сух эвәлт пурмәсәт версәт па дәмәтсухәт ёнтсәт. XVII – XVIII-мит нәпәтн хәншум непекәтн уша верты рәхл, хуты ши пурайн хәнтәт па вухалят хўд әнтә тәп леты пәта велпәсләсәт, дәмәтсухәт па пурмәсәт иши щәлта версәт.

Ши пурайн панне, сәх, кәри хўд сухәт эвәлт дәмәтсухәт ёнтсийт. Шимәщ дәмәтсухәт ән тохсәт па хўв мәр тәйты рәхәс. XVIII-мит нәпәтн хўд сух эвәлт ёнтум дәмәтсух шимл хуят тәйты питәс. Интәм шимәщ дәмәтсух музейт шуши, хута хәнты па вухаль дәмәтсухәт әкәтлүйт, иши шеңк ән шиваләдән. Мет хўв мәр панне хирәт тәйсийт, шив лант пуныйлсы. XIX-мит нәпәт кўтуп вәнты мир шимәщ дәмәтсухәт шимл ёнтты па дәмәтты питсәт, тәп панне хирәт хәщсәт. Па ишни лыс юкана тәд пурайн хўд сух талсы. Сәх сух эвәлт кўр дәмәтсухәт па лаңтупсы утәт ёнтсийт.

Хўд сухәт иметн тәнәл-сийт, ймсыева ләщәт-сийт, әхәт ши сухәт эвәлт ёрнасәт па кашәт ёнтсийт. Панне сухәт эвәлт сәх муй па молщәң юкана дәмәтты сухәт Ас кимәдн вәлты хәнтәт XX-мит нәпәт олңитты пурайн хулна ёнтсәт.

Ма Ас кимәдн сема пит-сум па енумсум па шеңк ләңхасум хўд сухәт эвәлт ёнтты вәндтыйлты. Па тәм пўш тәнлуп тыләщн 2-3-мит хәтләтн Поднавәт кәртән «Созвездие» тәхийн мўң немасыя вәндтәты семинар ләщәтсүв, хўд сух эвәлт тўтцаң хирәт ёнтсүв. Шив Нуви сәңхум вош, Касум, Сўмәтвош, Поднавәт кәртәт эвәлт вертутәң неңәт әкәтсүв, иса тәлаңтәлн 25 хуят вәс.

Олңәдн «Хўд сух» нем-пи ванлтупсы пўншсүв, хута Нуви сәңхум па Сўмәтвош районңән вертутәң неңәтн верум пурмәсәт ванлтәсүв. Ши ванлтупсийн мўң И.К. Фирсова, Р.П. Загородняя, М.И. Игишева па на хуятәт ёнтум пурмәсәт вантсүв. Щәлта путәртсүв, хутыса хўд сух ймсыева ләщәтты мосл, ләдн мулты хурамәң пурмәс ёнтты. Шив Сайнаховәт хоттел ёх, щит Ольга Матвеевна Светлана эвел па Алина хилнеңәл пида юхтыйлсәт.

Щит шеңк йм, хуты вәндәт хуятәт айлат ёх вәндтә-ләт. Айлат эвет эвәлт щәта Оксана Бессонова па Ольга Максименко вәснән.

Вертутәң неңәт тәм вәндтәты вер олаңән па путәртсәт.

» Мўң вән хўләң Ас кимәдн вәлдүв. Ма тәмхәтл вәлши шимәщ семинарн вәсум. Щит ма пәтема вән уй па амәт тәд. Ши пәта вән пәмәщипа ясәң луплум ши хуятәта, хуйтат тәм вәндтупсы ләщәтсәт. Ин ма телефон пунты хирие верлум, әхәт па вәлши тўтцаң хир ёнтлум, – лупәс Поднавәт кәртәң ими Людмила Николаевна Костина.

Елды Надежда Ивановна Слинкина тәм вер олаңән ясәң лупәс:

» Шеңк йм, хуты шимәщ вәйтәнтупсәт кәртәтн вер-луйт, итәх пурайн мўң воша мәнты ширев әнтәм. Тәта па мўң вәндтыйлсүв,

хутыса хўд сух пида рә-питты рәхл. Ма олңәдн хилнеңема ай хирие ёнт-лум, щәлта вәлши мулты вәншәк ут ёнтты питлум.

Людмила Васильевна Туполева путәртәс, хутыса лўв хўд сух пида рәпитл. Ищиты лўведа вән пәмәщипа ясәң луплўв, хуты мўң хотла юхтыйлсүв, тәлаңа па уяңа ат вәлдәт. Иса Поднавәт имета епләң, летугәт пәта вән пәмәщипа ясәң луплум. «Созвездие» тәхи кәща неңа Марина Петровна йм па хошум ясәң китлум, хуты лўв мўң пәтәва шимәщ әмәщ экскурсия верәс.

Ищиты йм ясәң пу-тәртлум ма пидема яңхум па рәпитум недама: Валентина Григорьевна Багишева, Татьяна Ермиловна Тарасовая, Зинаида Григорьевна Агафонова, Маргарита Петровна Лельховая, Раиса Петровна Загородняя.

Шимәщ вәйтәнтупсәт мўңева шеңк мосләт, ләдн йис верлүв елды тәты па щитәт ай ёхлўва хайты.

Ирина Фирсова
хәншум путәр
хәнты ясәңа тулмащәт:
Надежда Ильина

Вэлупсєм юхан хуца мәнәс

Ёмвошн «Торум Маа» хот хуца тэнлуп тылăщ 9-мит хятлән юхтум ёх йилуп ванлтупсы вантсәт. Ин 180 ола йис, хән мўң Западной Сибирь мўвевн тўтәң хопәт юханәт хўват яңхты питсәт.

Ванлтупсы хуца йис ёх пурмәсәт, сыр-сыр тўтәң хопәтн тайты шўңкәт, ар щира верум картайт вәсәт, итәх утәт ёшн непека хәншман вәлдәт, итәх утәт тәм йис карты шўңкәт мухты верман вәлдәт. Щи киньща па тәта ар йис хур, щи хурәтн мўң юханлўв хуца яңхты сыр-сыр тўтәң хопәт ванлтәлдыйт. Щит Югра Государственной архив хуца вәлты хурәт, итәх утәт па хәннехуятәт юкан хурәт.

Тәм ванлтупсы «Северречфлот» тәхи па Югра Государственной архив ёх ләщәтты нётсәт. Щәлта па ар непекат па ар хурәт – щит Новьюхов хотәң ёх юдн тайты утәт.

Ванлтупсы пўншумн ясәң «Северречфлот» тәхи кәща ики Айрат Раисович Чумарин па «Ханты-Мансийское управление водных путей и судоходства» хуца инженера рәпитты ики Михаил Александрович Сибирцев тәйсәңән. Лын путәртсәңән, муйсәр рәпата тәйләт, муйсәр верәт тутәң хопәт яңхты ёхлўв верләт.

Щи ванлтупсийн юхтум мирева Вячеслав Прокопьевич Новьюхов путәртум ясәңәт хәдәнтты метәмәщ вәс. Щи хәннехә 40 мулдас ол мәр юханәт хўват тўтәң хопәтн яңхәс.

Вячеслав Прокопьевич хўд вәлты хәнты кәтңән хуца Прокопий Устинович па Елена Григорьевна Новьюховнән хуца сема питәс. Аңкел-ащел иса

▲ В.П. Новьюхов яха рәпитум хәйләл пида. П. Молданов верум хур

пўш рәпитман вәсәңән. Ащел тәлаң ол мәр хўд велпәсләс, варн хўд вәләс, холуп омсийләс па арсыр пищәттәйс. Щи киньща па лын вера ар лыләң вой тәйсәңән, щит мисәт, ловәт.

Вячеслав Сўмәтвош районән вәлты Тәк кәртән әшколая мәнәс. Щәта тәп оләңмит классәң әшкола вәс, щи пәта елды 8-мит класс етшупәты пәта январем Сўмәтвоша мәнәс. Щәта лўв интернәтн вәс. Щи оләтн лўв арсыр ёх пида ләхсәңа вәлты вәндләс, лўвты лавләсман тайты. Щи верәт рәпатая питмал, юпийн лўвела вера моссәт.

Муйсәр рәпатайн рәпитты, муй тәхийн елды вәндтылды, щи пән-тәл Вячеслав Новьюхов имухты вәйтсәлә, Ёмвош профессионально-технической училищя мәнты нумәс пунәс. Щәта юхан хўват яңхты сыр-сыр профессията «Главтюменнефтегаз» хуца елды рәпитты пәта вәнд-тәсийт: судоводитель-

судомеханик, крановщик плавкранов па па верәта.

Училища юпийн айлат хәев армия мәнәс, щәта лўв Кронштадт вошн щорсәң тўтәң хопәтн яңхты пәта вәндты-ләс. Щәлта па щи, Балтийской флот «Киров» Краснознамённой крейсера хуца ләл вәрәта ищи вәндтыләс. Щи верәт етшумал, юпийн «Старшина 2 статьи» нем ёша павтәс па «Отличник ВМО» мевл посн юкәнтса.

Мўвәла юхи юхәтмал юпийн Вячеслав Прокопьевич тўтәң хопәтн юхан хўват яңхты питәс. Мет оләң рәпатайл – щит тўтәң хопәт яма яңх-тәл пәта Ләв юхан 110 верста вантман тайты моссәс. Щирн лўв Ёмвош технической участок хуца рәпитәс, вет ол мәр и тәхийн вәс.

Юханл вера яма вәты питсәлә, тәп айлат хәннехә сәмл па тәхет вантты па вўратәс. Щирн лўв Тәк колхоз хуца «Нурик» немуп

тўтәң хопа рәпитты вўянтәс. Ин па вошәта яңхты пиш вәс: Игрима, Нуви сәңхум воша, Ёмвоша. Вәнашәк ювмал юпийн па щи Ёмвош пароходствая юхды юхтәс па щәта иса пўш щи рәпитәс. Тўтәң хопәт пелшашсәт, лўв пидала рәпитты ёх пелшашсәт, тәп тәм хәннехә рәпатайл, иса пўш тәса па яма тәлдә, тўтәң хопәл хуца иса верәт яма мәнләт. Ёхлал каркама па яма рәпитләт, кўтлалн яма вәлдәт, щит иса тәм капитан хәев ёрн верәт яма мәнләт.

Рәпатайл пәта лўв тўтәң хопн яңхты ёх кўтн «Специалист высшего класса» немн мәсы. Ар ол мәр юхан хуца яма рәпитмал пәта Вячеслав Прокопьевич «Почётный работник речного флота» па «Отличник речного флота» мевл посңән юкәнтса. Па «За безаварийную работу на речном транспорте», «В память 200-летия Управления водными и сухопутными сообщениями» мевл посңән тайл па сыр-сыр ишәкты непекат юдн вәлдәт.

» *Ма хўв мәр рәпитсум, яңхум пәнтем елды хуцты январемәт енмәлсум, ин па лыв щи рәпитләт, иса пўш ма вердам, ма ясәңдам нумәсн лыв тәйләл. Ма рәпата олдам ин юхды хәщсәт, щи оләтн ма тәп юхан йиңк вантыйлсум, – путәртәл Вячеслав Прокопьевич.*

Путәр хәншәс:
Пётр Айев

Кашаң ол суханты кемн Ёмвош Экспоцентр немуп тəхийн округев вэн кəщайт немасыя «Югра мўваң тынесты-лэтəсты хəрəт» тəса лэщəтлəт. Ван хəтлуп тылəщ нивəлмит хəтл вўш эвəлт юхи хəщум олэв сухəнты кемн ищиты хəлум хəтл мəр «Товары земли Югорской» немуп арсыр лəтутəт, пурмəсəт па лəмəтсухəт тынесты-лэтəсты хəр вошевн мəнəс.

Мўң пуркайлўв сəмəңа тəйлўйт

Щи пурайн мўң сыр-сыр тəхет эвəлт ийха актəщум хəнне-хуятəт пида немасыя вəйтантыйлсўв па пут-рэмəсўв. Мўңева эмəщ вэс уша верты, муйсəр хəйт па неңəт па мəта тəхет эвəлт тыв юхтыйлсəт, муй хурасуп лəтутəт-пурмəсəт тэсəт, муй щирəтн па хуты лыв тынесты вер верлəт.

Щи киньща ийха юхтум хуятəт кўтн лўв щирəлн вертəйтты хəтаньими пида вəйтантыйлсум па ям хўв лўвел иньщəссем, муй тəта ин тыныйл.

Мəта мўв эвəлт нəң юхəт-сəн па муй хурасуп лə-мəтсухəт ел тыныйлн?

► Ма опращ немем Раиса Тагировна Исмагилова, мин икисəңəн Ямал округ мўв Губкинской вош эвəлт юхəтсумн. Яң мултас ол мəр иса мин щиремн вəлдумн па рəпитлумн. Мўң вўды кеплəт эвəлт ёнтум пуркайт тэсўв. Ай няврэмəт, хəйт, неңəт пəта щимəщ вейт кашəң ол лэщəтлўв па шеңк яма хəннехуятəтн тəм щосн лəтлўйт. Мўң тəхев «Ямальские кисы» немн пунсэв. Арпелəк пуркайт ищипа Ямал хуща вəлды ёхлўвн лəтлўйт. Пура-пурайн тəта па Тюменской область мўвн вəлды хуятəта па мўң верум лəмəтсух-лўв тыныйлўв. Увəс мўвəң

▲ Р.Г. Исмагилова. В. Енов верум хур

хəннехуятəта кашəң пўш ищкия йиты кемн мўң пуркайлўв мосмитлəт. Щи пəта щимəщ вер мўң тəта лэщəтсумн. Хуятəта мосты верəт верлўв – па мўңева ищи ям!

Раиса Тагировна, мəта олəт вўш эвəлт нын икисəңəн Ямал увəс мўвн Губкинской вошн вəлды пйтсəңəн па хəн щив юхəтсəңəн?

► Мўң тəмхəтл вəлды Губкинской вошев хуты шеңк вэн иса əнтəм, тəм кўтн щəта, алпа, 37-кем щурəс арат хəннехə вəл. Щит тəта мосванəн лўв вэн воша йис. Ин тəмхəтл вəнта щəта мўв илпи тащ холумты хəннехуятəт вəлдəт па арсыр рəпəтəйт лэщəтлəт. Мўң вошевн щимəщ вэн тəхет «Газпром», «Трансгаз»

па «Роснефть» рəпитлəт. Губкинской воша мўң айтелн 1986-мит олн вəлды юхəтсўв. Щи пурайн Башкирия рəт мўвевн вулаң рəпəта ищипа мўңева əнтəм вэс. Щи киньща хəн па тыв юхəтсўв, имухты ям па мўңева мосты верн мəсыюв. Щи ол вўшəт эвəлт араттелн «Роснефть» тəхи хуща ма иса 30-кем ол мəр рə-питсум. Щи мўв илпи тащ нух вўты тəхи советской лəщ олəтн «Пурнефтегаз» немн немəтман вэс.

Муй пəта нын икисəңəн нын щиренəн тəйтты рəпə-та вер лэщəтсəңəн?

► Вантэ, вəлупсэв хў-ватн увəс мўвн вэсман па рəпитсумн. Щи киньща тəм мўв сəмəңа тəйтты пйтсэв. Щəлта па пенсия рўтыщəтыя китумтак мəн-

сумн па муй щирн юлн əл омəсты веритлумн? Щитемн ям хўв иса нумəс версумн па ийха пурка лэщəтты верəта ел катлəссумн. Щəлта па кимит вер па вэс. Вантэ, ма катра технолог не щирн вəнлтыйлсум, яма вəдем, муй щирн арсыр вой сухəт пида рəпитты па хуты лэщəтты. Мўң тəмхəтл «Ямальские кисы» тəхевн иса нəл хəннехə щирн вер-рəт верлўв. Итəх пурайн мулды мит сахəт верəнт-ты неңəт мўң хущева тўң-щирəңа рəпитлəт. Лыв мўңева тэса увəс мир хəншет эвəтлəт, ийха кə-рəтлəт па пуркайлўв ху-рамəңа ёнтлəт. Кашəң ол мəр вўды тащəң ёхлўв эвəлт иса мўңева рəхты кеплəт вантлўв, арпелəк эвəлт щитəт арталəллўв па ёхəт велщи лəтлəлўв. Щəлта лусталлўв, ёхəтшəк вэншлəл тэса ютлупщайтн нух вэншлўв. Щи вер юпийн немасыя кеплəт вуйн нюсытлўв, лəлн яма ат иншəт. Щəлта па хəщум кўтн щитəт тəңəллўв па лəптəплўв. Щиты, вантэ, кеплəт немулты пурайн кəтна əн тохлəт, ая ищи əн мəрэмəлəт.

Ма щиремн, тəмəщ тынесты-лэтəсты хəрəт кашəң пўш верты мосл!

Путəр хəншəс:
Владимир Енов

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№4 (3640), 22.02.2024

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО-Югры

Редакция

ВРИО
главного редактора –
Рагимова Н.В.

Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Вах Н.И.

Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**

Тираж **2166** экз.

Заказ **728**

Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

12+

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.